

Ezt a hitvallás meghallgatni és mindenek okulási tudomásul venni eljönnek a jubiláris közgyűlésre a magyar királyi kormány képviselői, eljön a vármegye főispánja és alispánja s eljön a kir. tanfelügyelő, aki azon szoros nexusnál fogva, melyben a jub. láris egyesület a járási tanítósággal van elsősorban érdekelt tényezője V. M. K. E-nak, és eljönnek az ország és az érdekeltektől ujságírói.

A negyedszázados V. M. K. E. pedig legszebb jubiláris jutalmát kapja abban a tényben, hogy ezt a nagyvilágnak szóló manifesztációt az egyesület hazafias és céltudatos működése érte meg s hogy az egyesület lesz a méltó kerete vendányanyelvű magyar testvéreink ünnepélyes hitvallásának.

Dr. Cz. J.

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!

Hadsegélyző Hivatal főpénztára. Képviselőház

Szabályozzuk a Lendvát!

Gazdasági erőforrásaink felkutatásában járásunkban önként mindenkinél szemé megakad a hegyeinken-völgyeinken a járás egész hosszában tovaszaladó Lendva-partakon. Ez egészen a riánk.

A múltakban ölle tett kezekkel néztük azt a rombolást vízáradások alkalmával, melyet a Lendva különösen véte okozott. Előttö jelentékeny területeket és kivált a Rónafőtől Battyánfalvág terület nagy földszávon, 20 km. hosszúságban és 5 km. szélességben akár hány-szor heteken át oly víz-tenger támadt, hogy a közlekedés egyenesen lehetetlené vált. Maga Muraszombat sokszor már remes időköt élt át, mert pillanatokon mult csak, hogy egy vízözön nem törölte el a föld színéről.

A mérhetetlen kárt számokban és tényekben kifejezni nem tartjuk szükségnek, mert ezek a közvilágban élnek. Elég rámutatnunk azon vízi malomtulajdonosokra, kik épen ez okból szüntelen kénytelenülnek újra és újra és folytonosan ingadozó helyeken a malmaikat újraépíteni.

Az esős időszakok, a milyen a mostani ősz járása is, gondolkodásra ejtenek. Gondoskodásra serkentenek, tette hívják fel.

A járás déli részén ezek a felelmek és ezek az állapotok megszüntek. Nemrégiben ott a kormányok a Mura folyót már szabályozták és vízi erejének kibaszálása felett most folynak a különböző irányú tárgyalások és kezdekések.

Ép oly fontos és parancsoló járási közérdek, hogy a Lendvavataki szabályozásához — de azonnal — hozzá fogjunk és azt minél előbb be is fejezzük.

Csak emlékezzünk azokra a megismetelt és vészes időkre, mikor a partmenti 8-10 község apraja és nagyja dolgozott kinn a Lendva partai szegélyén és minden kezelhető módon csináltak a parti emelkedéseket és tortok szét a gátakat, hogy a pusztító és rohano vízár rengeteg tömegéből ránk ne szakadjanak a tengerhullámok. Harangjaink vészesen kongtak, a vészirtók eklelenül bugtak és csak Isten segített rajtunk.

A szabályozás céljából egyesüljenek megfelelő társulatú a partmenti birtokosok és községek és akciójukat támogassa az egész járás, mintin a Lendva szabályozása fontos és teljes járási közgazdasági és közérdek. Még csak nagy költségkészség járna ez a vállalkozás, mert a mérnöki vezetés és tervezés költségein kívül a többi munka házilag és a közmunka keretében volna végezhető. Tartamához pár hónap kellene csak.

Reméljük és hisszük, hogy ezen a járási gondon mielőbb tul leszünk. És ezt azért is sür-

getjük, mert a munkálátok befejeztével nemcsak eltűnnek fejünk felett a fentebbi gondok, hanem új erőforráshoz is jutunk, új közgazdasági segélyt kapunk benne. Végig az egész part mentén már álló malmok stabilizálhatók és mert a Lendvavataki vízenek esése is van és ez állandó, megfelelő intenzív erővel bír, a patakon kisebb ipar- és kereskedelmi telepek is létesíthetnek, a mint ennek a külföldön mindenütt sok-sok példáját látjuk. Ott már élelmesebb és fűgőbb az emberek szeme és a legkisebb patkócska mentén is láthatja a kutató azokat a telepeket, melyek munkásainak csak hasznót hajtának.

És erre az idők is intenek, kényszerítenek. Meg kell ragadnunk mindent, mi javunkra szól, mi erőt ad a jövő a kulturáé, a gazdagodásé. Ké ezekben többet gyűjt össze, azé lesz a világ S.

H I R E K.

Kitüntetés. A legfelsőbb hadvezetőség Kardos József andorhegyi és Rehn Ivan murahalmosi népfelkelőknek az ellenséggel szemben tanúsított különösen bátor és vitéz magatartásukért a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szallagján adományozta.

Előléptetés. Zachariás János a muraszombati határrendőrség felügyelője, főfelügyelővé lépett elő.

Nagy betores Kormenden. Schmideg Herman kormendi főterén lévő rófos és divatárú üzletében a folyó hó 9-ére virradó hajnali 2 és 3 óra között ismeretlen tettesek betörtek és mintegy 75.000 korona értékű rófos árut: selymeket, selyem kendőket, grenadint és felgyapjú szövetekeket elloptak. A betörök kézrekerítőjének a károsult 5.000 korona jutalmat aván fel.

Spanyol naha. Országos járvány alakjában lépett fel e pusztító kor is pedig halálos veszedelmekkel. Oly valami lapangó betegség ez, mely a mai meggyötört emberben rejtő esszanyadó betegségsírakat is életre kelti és kezd kegyetlenül pusztítani. Mert az emberek sem elegendő óvatosság, a közegészség és közfelfátás ügyét szívókon nem hordják. A járványtól járásunk sem ment és egyes községekben szörnyen pusztít. Volt község, például Perestő, hol egy nap 7 áldozatot kívánt meg. A legnagyobb óvatosságra van szükség mindenkinél, hogy a kor mielőbb elfojtassék és ezért a már kiadott hatósági óvintézkedések mindenütt szigorúan vegre is hajtandók.

Sparga maximalása. A kenderárunk, kenderfenál, száll és kezfőnál, ilyenekkel kevert anyag gazdasági követelvényünk, zsinorok, zsinorok, bálkatekék legmagasabb árai a szept. 28-án megjelent kormányrendelet értelmében megállapítva lettek.

Vasúti utazás. Az anyaghiányra való tekintettel a most következő teli évadban a vonatok futása erősen korlátozva lesz. Ezért csak a feltétlenül szükséges utazásokra gondoljon a közönség és ez esetben is lassan el magát megvédő bundával, labákkal és egyébekkel.

Tuzató szövetségi közgyűlés lesz október 17-én délután a vármegyei házában. Tárgyaltnak a működési jelentések, a jövő teendők, a penziórtás és kiemelkedő lesz benne a szövetség elnökének: Herbst Geza alispánnak az ünneplése.

Gesztenye, dio, mogyoró ára kg-ként 180-540-ban állapította meg minősége szerint a zöldség és gyümölcs forgalmi intéző bizottság által.

Sértés csak vásárlási igazolvánnyal lehet venni és pedig csak 20 kilón felüli sovány sertés. Az engedélyt kis és nagy községben két sertésig az előirányozás azonnal a főszolgabíró adja.

Szálás takarmányok árait újabb rendeletben a kormány ekképp állapította meg, hogy az anyaszéne, sarju, lóhere, luczerna, búkköny molhar tőzek és polyva 28 korona.

Szőlő- és borokatorköly zár alá vétel. A kormány az 1918. évi belföldi termésből származó szőlő- és borokatorkölyt zár alá vette. A zár alá vétel arra a törkölyre is kiterjed, amely pálinkagyártásra szolgál vagy fog szolgálni. A zár alá vett törkölyt, amennyiben pálinkakészítésre nem használják fel, legkésőbb 1918. évi december 15-ig amennyiben pálinkakészítésre felhasználják, a kifőzés után azonnal, de legkésőbb 1919. március hó 1-ig megvételre az Állat- és Takarmányforgalmi Részvénytársaságnak fel kell ajánlani. A társaság száz kilogramm nedves törkölyért 10 koronát fizet.

A rendelet felhatalmazza a földmívelésügyi minisztert, hogy a zár alá vett szőlő- és borokatorkölyt közszükségleti célokra rekvirálhassa. A rendelet életbeletételese napiától szőlő- és borokatorkölyt, továbbá szőlőmagot és borókaanyagot csak igazolvánnyal lehet szállítani.

Birtokrendezési szakértők kijelölése. A m. kir. földmívelésügyi miniszter az 1908. évi XXXIX. t.c.z., illetve az ezen törvény végrehajtása tárgyában a m. kir. igazság és földmívelésügyi miniszter által 1909. I. M. sz. a. kiadott érendelet 30. §-a alapján birtokrendezési ügyben gazdasági szakértőül Vasvármegye területére Rösler Károly vm. gazd. egyesületi titkárt szombathelyi, Bárdossy Zoltán földbirtokos alsómesteri, dr. Maróthy László földbirtokos kálldi, Pespischil Szigmond uradalmi intéző tarodházi, Horváth Geza bérlo muraszombati és Tamás Jenő földbirtokos szecsődi lakosokat kijelölte.

Borrekviralás. A földmívelésügyi miniszter rendeletet adott ki a fegyveres erő szükségletének ellátására szolgáló bormennyiség biztosításáról, egyuttal meg is állapította ennek a bormennyiségnek maximális árait 550 koronában, magasabban annál az árál, amelyet mostanában fizetnek s így lehetséges, hogy a bor ára ismét emelkedni fog. A rendelet értelmében mindazok, akik az 1918. évi szept. alkalmával legalább 100 hektoliter mustot állítanak elő, kötelesek a kiszűrt mustnak seprő nélkül számított öt százalékat kivétől bort a fegyveres erő borral való ellátásának céljaira átengedni. Azok, akik igazolni tudják, hogy a szűret alkalmával csak elsőrangú fajborokat szűrtek ki, saját szűretelésű boraik helyett másoktól beszerzett, de legalább nyolcz és fél maligánd fokos egészséges bort is szolgáltathatnak be vagy jogosítva vannak az igénybevételek haktoliterenként 300 koronával megváltani. Az igénybe vett bort a földmívelésügyi miniszter haktoliterenként 550 koronát állapított meg. Ha a rekvirálat nem biztosítana a hadsereg részére szükséges 150.000 hektoliter bort, a földmívelésügyi miniszter a rekvirálat kiterjesztheti fokozatosán mindazokra, akik az 1918. évi szűret alkalmával száz hektoliterrel kevesebbet, de legalább 50 hektoliter mustot állítottak elő. Ha pedig a rekvirálat több bort biztosítana, mint amennyire a hadseregnek szüksége van, vagy pedig az önkéntes felajánlások után a szükséglet részben vagy egészen fedezetet nyern, a földmívelésügyi miniszter leszállíthatja az igénybevétele megállapított százalékok és feloldhatja az igénybevétele megállapított százalékok és feloldhatja az igénybevétele alól a felesleges mennyiségeket. Aki a rendelet értelmében rekvirált bort akár egészen, akár részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti, az elvont borkészlet kétszereséig terjedhető károosság megfizetésére kötelezhető.

A szerkesztésért felelős: Scheibner Aladár.

Nyiltér.)

Heinrich Margit és Wolff S. Frigyes Csáktornya jegyesek.
(Minden külön értesítés helyett.)

*) E. rovatban közlöttekort a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi és gazdasági hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félsz évre 20 kor., fél évre 10 kor., negyedévre 5 kor., egyes szám 40 fillér.

Keziratok, előfizetési és hirdetési pénzek és reklamációk: Muraszombati Mezőgazdasági Bank r.-t. Muraszombat küldendők.

Laptulajdonos és kiadó: Muraszombati Gazdasági Szövetség.

Főszerkesztő:

Dr. SÖMEN LAJOS.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Készül: Vendvidéki Könyvnyomda Muraszombat, ahol egyes számok kaphatók.

Gazdasági szövetségi tagok, tanítók és jegyzők részére egy évre 15 korona.

Hirdetési díj: minden szó ára 80 fillér.

Ennek megfelelően számítjuk a terület hirdetést. A vastagbetű és aláhúzott szavak kétszeresen számítanak A korlátozott hoz való jogunkat fenntartjuk.

Nyiltér sora 4 korona.

Nyilt üzenet.

Nyilt üzenetet küldünk a határainkon túl élősködő szláv, német, osztrák vagy bármely más nemzetiségű embertársainknak, legyenek azok akár barátok, akár ellenségek, tartozzanak azok akár szövetségeseink, akár ellenlábasaink taborába.

Ne foglalkozzanak velünk, mint idegen nemzetséggel, nem mint vendésséggel, nem mint szlávssággal! Ne rajzoljanak agyaikban rémképeket hovácspalánk és a magyar anyaföldtől való elkapcsolásunk felől! Seperjenek a saját portájukon! Itt seperni valójuk, rendezni valójuk és döntésük felettünk nincsen! Soha nem is lesz! Egy fecske nem csinál nyarat! De egy sincs! És ha akadna, azt ajándékol azonnal átvétjük és odaajándékozunk, mert annak a mi muraszombati járási és muravidéki levegőnkben helye nincsen, sem ebből a magyar földből kenyeret!

Tudják meg mindnyájan, hogy itt nemzetiségi kérdés nincsen. De sosem volt. Itt szlovének nem laktak, nem léteztek. Lakott itt és lakik még ma is vend nyelvvel beszélő néptörödek, de ez szívének-lelkének minden porcikájával magyar. Magyar izig- vérig. A halálig és mindörökre, míg a világ világ lesz. Felettünk önök nem határozhatnak és ne is határozhatnak: Apostolkodásukat nem ismerjük, imerni se akarjuk és emberi mivoltunk egész súlyával és minden erejével, sőt ökoljogával is tiltakozunk az ellen, hogy csak megkísérelni is merjék a magyar állameszmétől és a magyar anyaföldtől való elszakadásunkat. A judásokat sem túrjuk meg magunk között és ezért a feltevések, törekvések és gondolatok ellen is a legélesebben tiltakozunk, melyek ide intéztek és irányban hozzánk. Siket fülekre talál minden felépésük. Mint falról a borsó, úgy pattanak az már a határon vissza. Nekünk ez a jelenlegi határ szent és örök, melyet megvédünk és megtartunk nemcsak önökkel szemben, hanem minden emberfia és annak minden erőszakossága, álnoksága, hatalma ellenére a magyar állam- eszme, a magyar anyaföld és Szent István koronája meg a magunk és szent meg- győződésünk javára.

És ide apostolokat küldeni se merj- nek! Van nekünk szép és hatalmas magyar kulturánk, dolgoz két kezünk és a munkától nem félünk, tehát létünk minden feltételével rendelkezünk is. Ez az elhatározásunk nem erőszakból fakad. Ez nem is csak mai spontán felkiáltásunk. Ez ősrégi érzésünk, mely lelkeink-sziveink mélyében velünk született, szállott át apáról fiúra és csak

teljes kipusztulásunk után semmisülhet meg. Ez egész valónk és egységes megnyilatkozásunk.

Híreiket, izeneteiket, melyeket ott a távolban, talán erőszakos behatások alatt is elröppentenek és röpiratok, tudományos folyóiratok vagy újságokban elhelyeznek, többé figyelemre sem méltatjuk, azokkal nem foglalkozunk, mert képzeletek és rögeszmék ellen legjobb orvososság a nem- törődés. Belőlünk, ebből az általunk lakott magyar földből soha Szlávia, soha Germania, soha Ausztria, csak és egyedül örök időkre Hungária lesz, egy szép, nagyra hivatott és nemes gondolkodású, meg szorgalmas kezű önálló és függtlen Magyarország.

És evvel mi az önök mozgalmát lezártuk. Visszaütük. Az idők komolyak és a helyzet is komoly. Nem érünk rá arra, hogy veszekedjünk és foglalkozunk oly munkával, amelyik bennünket hidegen és ridegen hagy. Mi egységesek vagyunk hazánkban és a komoly időkhöz méltó módon dolgozunk a harcokat dicsőségesen befejező és az áldásos békéért. Már azért is, hogy történetünk második ezred- évének reggelén lerakhassuk azokat az alapokat, melyek nagyrahivatottságunkat ki- építeni és kifejezni képesek.

Több szavunk nincsen és feleletünk sem lesz. Isten önökkel!

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!
Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

Békeszózat.

Ez uralkodik ma az embereken és mindeneken. Ettől visszhangozik az egész világ. Hazánk fenkőtt uralkodója: a béke- király küldötte el ezt a szózatot... min- denkinek, kiket illet. Ettől a harci zajtól és harcias érzelmektől megmámorított európai levegőtől mintegy eltávolodva az amerikai légűrbe küldött békeizenetet Fel- séges Urunk az ellenségek gerinczéhez: az amerikai egyesült államok elnökéhez: Wilson urhoz. És pedig a közömlen papokban.

A békegalamb rabbillincseitől meg- szabadult. Elrepült. Munkába is lépett. Eredmény is van már: folynak a tárgyalások egy nyomban megkötendő fegyverszünet és azt követő általános nagy-nagy béke érdekében.

A jelek arra engednek következtetni, hogy a békegalamb ezuttal célhoz jut és tényleg a békét meg is teremti. Ebbeli hitünk megingathatlan, mert az egész világ

állott harcban, az egész világ fáradt be- is és az egész világ csomórlótt meg a háboru mérhetetlen pusztításaitól, de me- az egész világ vágyik is már békés, cult- rált állapotok után. Kezd az emberben a némului az állat és ujra lélekzethez jut a lélek, a legszebb és legnagyobb iste- kincs.

A mily könnyen ugrottunk bele a nagy világegésbe a ránk kényszerített védelem- posztóban, oly nehezen született meg komo- eredményekre biztató jelenlegi békeszó- zunk. A pusztulás és a pusztítás mind könnyebb munka és gyorsabb lefolyás mint a béke, az alkotás gondderhes e hosszabb időt igénylő munkája.

Ezeket azért iktatjuk ide, hogy meg- nyugtassuk azokat a kis és csüggeteg lel- ket, kik nagyrahivatottságunkban kételked- mernek vagy tudnak itt a határmenti örv- déken. Nekünk itt, mint a magyarálá- végyvárának most meg nagyobbaknak, mé- rendíthetlenebb és igazán aczélos magyar- nak kell lennünk.

Okos, higgadt és nyugodt megfont- lással, ha kezdjük az új alkotásokat, akkor segítséget és hathatós támogatást nyujto- tunk vezetőinknek és a felelős tényezőknek. Semmi kétségünk abban, hogy népünk ennek a járásnak derek magyar népe- tapintatos mérséklet és a hangyszorgalom- utját nem hagyja el.

Jönnek a jobb idők, jönnek azok a idők, melyekben a nehézzérzések eltávoloc- nak tőlünk és ujra emberi mivoltunkba tudunk bemutatkozni mindazoknak, kiknek minden erőserve értünk buzog. És ebbe aztán a teljes megegyezést, az imponál- egységet kell még kifejezésre juttatni mert eredményeket vasszorgalmunk és méhe- munkánk mellett is csak így tudunk elérni. Ez különösen bir jelentéssel meg- még ezért is, mert fel tárva vannak imma- a járási nagy munkaczelok, megadva va- ehhez a munkaprogramm is. Ezeknek végrehajtásában nem szabad egy-két usz- tónak a boros asztalnál elhangzott tartalom- nélküli szavát mindjárt és vakon követni- hanem bizni azokban, kik tényleg dolgoz- nak és értünk élnek.

Nagy idöket élünk és ezekhez a nagy idökhöz méltóknak kell is lenni minde- gondolatunkban, minden szavunkban, min- deu tettünkben.

Könyvujdonságok a megjelenés utá- azonnal kapho- tok, ugyszintén Olcsó Jókai — Modern Könyv- tár — Magyar Könyvtár — Ifjúsági iratok — Gyermek képes és mesekönyvek raktáron nagy választékban. — Vendvidéki Könyvnyomda könyv- és papírkereskedésében Muraszombat.

Gazdaszövetségünkért.

(S.) Jelentős társulása volt gazdáinknak és a járás lakosságának a multakban is a Muraszombati Gazdaszövetség, de ez igazi jelentőséget főleg most és a jövőben fog nyerni. Ez a szövetség most egészen új feladatok elé jutott és ezeknek a megoldásához hozzájárulni is kell, mert az idő a legkomolyabb munkára hívja fel mindenkit.

A gazdasági berendezés kérdéseiről mindenek felett előtérbe. Találkozásunk Ausztriával mint a külföldi államokkal nem vámszövetségben, hanem szerződéses viszonyban élünk. Államszövetség ugyan fennállott, de ezen az épület van teljes dűledezőben osztrák szomszédunknál.

Manifestatió. Magyarán, messzekiható ünnep folyik ma a muraszombati járás székhelyén: Muraszombat nagyközségben. Az ünnepély napunk zartakor kezdődött és így arról hiú képet csak jövő számunkban adhatunk.

Ebben a gazdasági berendezés kérdéseire kell fektetnünk a főszínt. Eddig is már új irányú munkálkodás folyik a kormány kebelében. Hiszen a gazdasági kamarák felállítását elhatározott dolog és készen van tervezete is. A mezőgazdasági érdekvédelmi testületeknek azonban ezen a ponton megállniuk nem lehet, nem is szabad, mert a reformszükségletek oly jellegűek, hogy a gazdasági téren csak úgy tudunk elért eredményt elérni, ha a gazdasági és egyuttal a kulturális téren egyenlő tempóban haladunk előre, azonkívül megteremtjük a mezőgazdasági közigazgatás szervezetét is, mely az előbbieket aztán mozgató és nevelni, Irányítani és védeni, előbbrevinni és megerősíteni fogja.

És itt fog beleilleszkedni a jövő hatékony szervezete közé a Muraszombati Gazdaszövetség, mely a muraszombati járás gazdaságát önkormányzati szerve lehet. Ezt most megerősíteni kell és ebbe minden gazdánk be kell lépnie a saját jól felfogott érdekében parancsoló kötelessége. A termelés megszervezésében, fejlesztésében és irányításában oly szerepet kell vállalnia a járás lakossága érdekében, hogy ahhoz egy totorult erős szervezeti egyesülete kell olvadnia, amelyben a szétválasztásra gondolnia sem szabad senkinek, még áldozatok árán sem. Feladata között lesz a földbirtok szabályozása, a népesedési állapot javítása, de egyuttal az iskolák és a nevelés ellenőrzése is. Irástudatlanoknak a járásban a jövőben különösen itt a határszélen lenni nem szabad és a nevelést valamint az iskolát gazdasági ismeretekre kell basírozni. A tanulás lehetőségét meg kell majd adni mindenkinek, mert mindenki hazánk hasznos állampolgárává kell nevelnie. Így érzi magát a nemzeti kötelekben mindenki jól, mert a nemzeti munka közvetlen osztályosa és részese lesz. És járásunkban ezek a célok azért is oly fontosak, mert itt jó részben kisgazda él, a kikre a legnagyobb gondot kell majd fordítani és a kiknek az érdekei különös jellegű új iskolákat követelnek meg. A mai falusi és kis-községi élet tőrhetetlen. Színvonala rémségesen alacsony nálunk. Ezt is emelni kell.

Mindezekhez azonban mindnyájunknak kell megváltoznunk és talán kivétel nélkül. A becsületes és érdemes, arra hivatott és teremtett embereknek a kezébe kell letennünk sorsunkat, nem a munkakerülő és koresmai szájhősök, a demagógok, az izgatók, az agyonprotesztált és üres fejű embereknek a kezébe. De testvért is kell látnunk mindenkiben, egyet érteni mindenkihez és vállaltat munkával lerakni azokat az első pillérek, amelyek a jövő Magyarországot és ebben a jövő Muraszombati járás nagy és magas szíves épületrendszerét felelősséget.

A pusztulás és az alkotás találkozó pontján állunk most és mert az alkotáshoz hivatunk meg a Magyarok Istene által, legyen részen és egyesülünk a Muraszombati Gazdaszövetség kebelében, hogy erőnk, szavunk legyen, hogy eredményeket érünk el, hogy mindnyájan szent ügyünkben egyesülten vígyuk elő a járási közérdekeket.

Manifestatió.

Manifestatió. Magyarán, messzekiható ünnep folyik ma a muraszombati járás székhelyén: Muraszombat nagyközségben. Az ünnepély napunk zartakor kezdődött és így arról hiú képet csak jövő számunkban adhatunk.

Ugyanis a Közművelődési Egyesület mint már jelentettük 25 éves jubiláris ülést, a muraszombati járás tanácsoság pedig rendes közgyűlést tartja és arra ez alkalommal már lejttek a kormány képviselőiben Nemethy Károly v. b. t. t. államtitkár az összminiszterium, dr. Ostffy Lajos főispán, Herbst Géza udv. tan. alispán, Dr. Mészáros György kir. tanfelügyelő. Utón vannak: Zalavármegye főispánja, az alsórendvái járás muravidéki nagy küldöttsége, az alsórendvái járás főszolgabírája, dr. Kiss Elemér szentgotthárdi járás főszolgabírája és igen tekintélyes számú küldöttsége. Utóbbiak mind eszatlakoznak a muraszombati járás 114 község lakosságából álló monstre küldöttséghez, melyben rend. rang. vallás. társadalmi állásra való tekintet nélkül egyesül a járás összlakosság, hogy az alkalmat a kormány és Vas-meg Zalavármegye képviselőinek Muraszombathban időszét felhasználja érzelmei és akarata tolmácsolására, magyarán nyilvánvalóan meghallgatására és őket kérje, hogy róluk a jövő Magyarország kiépítésénél mint igazi, mely és őszinte érzésű magyarokból álló végvárra építsenek és az ehhez szükséges segélyt megadják.

A néplelek spontán nyilatkozik meg és azt kifejezésre juttatja a járás szülőit: tani és a kiknek az érdekei különös jellegű új iskolákat követelnek meg. A mai falusi és kis-községi élet tőrhetetlen. Színvonala rémségesen alacsony nálunk. Ezt is emelni kell.

dr. Sömen Lajos Muraszombatról, Lipica Ferencz Alsómaráczról, ifj. Kúhár József Mezővárról.

Muraszombat teljesen ki van lobogóva és így ad a nagy ünnepnek külső keretet, így várjuk a tömegvendégséget.

H I R E K.

Kitüntetés. A legfelsőbb hadvezetés az ellenséggel szemben tanusított bátor és önfeláldozó magatartásukért Osskó András alsócsalogányi, Schadt Rudolf károlyfai, Schnurer József vashidegkuti, Borbély György sándorvölgyi és Hauzsár József görhegyi népfelkelőknek a bronz vitézségi érdmet adományozta.

Emléktábla felavatás. Kardos János volt örihodosi ev. lelkész, a vendég legnagyobb költőjének. Ujtolgyesen levő szülőházát hálás tisztelői emléktáblával jelölték meg. Az emlékmű ünnepélyes leleplezése f. hó 31-én d. u. 3 órakor fog megtörténni, a következő program szerint: 1. Erős vár a mi Istenünk. Gyülekezeti körének. 2. Imát mond: Luthár Ádám battyándi ev. lelkész. 3. Kardos János emléket méltatja: Heiner Géza örihodosi ev. lelkész. 4. Énekel a nöegyleti vegyeskar. 5. Ünnepi beszédet mond: Darvas Aladár totkereszturi ev. lelkész. 6. Az emléktáblát felavatja Kovács István ev. lelkész. 7. Az emléktáblát a muraszombati ev. nöegylet nevében megkoszorúzza: Dr. Sömenné nöegyleti elnök. 8. Gyülekezeti körének: Hymnus.

Papi értekezlet. A Muraszombat vidéki ev. lelkészi egyesület 1918. évi október hó 31-én d. e. 9 órakor az ev. iskolában értekezletet tart, amelyen érdeklődőket szívesen lát az Elnökség.

Halalozás. Egy fiatal, mukás és kedves életet tört le a halál. Hunyadi Sándor kórházi gondnoknak leánya, Valéria, férj. Horváth Józsefné távozott el az előktől, mikor Tamás fiacskájának adott új életet. A család az alábbi gyászjelentést adta ki:

Horváth József, mint az elhunyt férje, Horváth Tamás fia, Hunyadi Sándor és neje Simon Mária mint szülei, id. Horváth József és neje szül. Kálmán Borbála aposa, illetve anyosa, Hunyadi Kornelia testvere, Baranyai Gábor és neje szül. Horváth Anna sógora, illetve sógor-nője ugy a maguk valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy felejtethetetlen neje, illetőleg anyja, leányuk, testvére, sógoronők és rokonuk, Horváth Józsefné szül. Hunyadi Valéria életének 22-ik, boldog házasságának 2-ik évében folyó hó 5-én délután 3 órakor hosszas és súlyos betegség következtében az Urban elhunyt. A drága halott földi maradványai folyó hó 8-án délelőtt fél 10 órakor fognak a román. katb. egyház szertartása szerint becsonteltetni és a budapesti-farkasréti temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1918. október 7. Áldás és béke lengjen porai felett!

A szerkesztésért felelős: Scheibner Aladár.

Nyiltér.*

Köszönetnyilvántás.

Mindazon hölgyek és uraknak, kik felejtethetetlen Valéria leányunk gyászos elhunytá alkalommal részvetőket kifejezték, ez uton köszönetet mond

Hunyadi család.

* F. rovathban közlötték a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi és gazdasági hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁR: Évesre 20 kor., fél évre 10 kor., negyedévre 5 kor., egyes szám 40 fillér. Kéziratok, előfizetési és hirdelési pénzek és reklamációk Muraszombati Mezőgazdasági Bank r.-t. Muraszombat küldendők.

Laptulajdonos és kiadó: Muraszombati Gazdaszövetség. Főszerkesztő: Dr. SÖMEN LAJOS. MEGJELNIK MINDEN VASARNAP. Készül Vendvidéki Könyvnyomda Muraszombat, ahol egyes számok kaphatók.

Gazdaszövetségi tagok, tanítók és jegyzők részére egész évre 15 korona. Hirdetési díj: minden szó ára 80 fillér. Ennek megfelelően számítjuk a terület hirdetést. A vestaghetés és aláhúzott szavak kétszeresen számítotnak A korlátozás-hoz való jogunkat fenntartjuk. Nyiltér sora 4 korona.

A nagy ünnep és nagyságunk.

A nagy és hatalmas ünnep, melyet Vas és Zalamegyék déli részének lakossága és ezek kulturegyesülete spontán egyesüléssel rendezett Muraszombatban. 1918 október 20-án lefolyt örökké nevezetes dátum. Oly nagyszerű, oly bensőséges, oly lelkes, oly kiemelkedően magyar ünnep volt az, hogy ilyent a multak krónikáiban felfedezni nem lehet. Ezt a háboru adta nekünk. Ünnepe volt ez annak a vidéknek, annak a magyar lakosságnak, melyre idegen nemzetségek, ellenséges hatalmak vetették ki hálójukat. Ez a haló megsemmisített és most már tudja mindenki, hogy ide idegen elemek, idegen behatások betolakodni ne merjenek.

Itt Magyarország elevenen él és áll végvára, melyet ez a lakosság megtart mindenkiel szemben Csak az, a ki itt jelen volt, aki látta ennek a nagy ember-tömegnek tüntető felvonulását, aki hallotta a szentséges megnyilatkoztatást az immáron önálló és független Magyarország kötelékében való feltétlen meghagyása mellett, az éves tiltakozást itthagyasának védelme érdekében, annak vannak tisztá és nemes fogalmai e terület lakosságának magyar származása és magyar erzelmei fölül.

Délelőtt 9 órára a muraszombati járás majdnem minden lakossága és a szentgotthárdi, meg alsórendvái járások rengeteg népe hullámozott Muraszombatban, mely emberek tengerének képét nyújtotta Sok-sok ezer ember gyült egybe és szinte türelmetlenül várta a 2 órával megkésétt vonatot, mely vendégeinket hozta és amely 11 óra után berobogott a pályaudvarra, hol a nép nagyrésze magyar zászlók alatt összesereglett.

Oly lelkes és magyar tüzzel telített volt a hangulat, oly bensőséges, meleg, valódi és hamisítatlan volt a nép közérzése, hogy szinte elementáris erővel akart tiltakozásának a szlávokkal, németekkel és az entente szövetségesekkel szemben kifejezést adni. A hőles önmérséklés azonban higgadtságra, méltóságteljes manifestatióra vezetett.

Mert a Közművelődési Egyesület 25 éves jubiláris közgyűlésebe illeszkedett bele a nagy manifestatió, együtt karöltve ünnepegt az egyesület és a már nevezett három járás népe.

Mikor a szolgálati vonat fél 12 órakor berobogott és abból kiléptek: dr. Némethy Károly v. b. t. t. belügyi államtitkár az összkormány nevében, dr. Ostffy Lajos Vasvármegye főispánja, ugyis mint a kultuszminiszterium képviselője, dr. Saly

Árpád és dr. Ruprecht Tasziló kíséretében, Herbst Géza udv. tanácsos, Vasvármegye alispánja, Tulok Lajos körmendi főszolgabíró, Zongor Béla körmendi evang. esperes, továbbá a magyar sajtó képviselői: Csizmadia László, a Szombathelyi Újság szerkesztője, dr. Geszner Imre, a Vas megyei Hirlap szerkesztője, Békefi Lajos és Halász László, a Vasvármegye szerkesztői stb. stb. oly hatalmas éljenek zúgtak fel, hogy a hallgatóság lelke egészen átzellemült.

A vendégeket az állomáson a járás nevében Horváth Pál főszolgabíró fogadta a következő beszéddel:

Nagyméltóságu Államtitkár Ur!

A muraszombati járás közönsége nevében hódoló tiszteléssel és hazafias örömmel üdvözlöm igen tisztelt vendégeinket, mint a magas kormány és a vármegye képviselőit, a vendék lakta járás székhelyén és hálás szívvel mondok köszönetet a mi derek szorgalmas és jó magyar hazafi vend lakosságunk nevében ama kitüntető megiszteltetésért, hogy a vendvidéki magyar közművelődési egyesület mai jubiláris ünnepségnek fényét magas megjelenésükkel emelkedni kegyeskednek.

A régi Pannonia vend anyanyelvű, de magyarul érző és beszélő lakosságában, mely a 4 évet meghaladó háboruban oly sok fényes tanuságát adta hőies önfeláldozásának és hazafiságának, csak növelni fogja ez a látogatás azt a megértést, a mit jubiláló egyesületünk 25 év óta szeretettel és bölcseséggel igyekezett megteremteni a vendék és a magyarok között. Isten hozta vendégeinket, legyenek szeretettel üdvözölve körünkben!

Ezután Muraszombat nagyközség nevében annak h. városbírája, dr. Sömen Lajos köszöntötte a vendégeket imígyen:

Nagyméltóságu Államtitkár Ur!

Méltóságos Főispán és Alispán Urak!

Muraszombat nagyközség kiváló szerencsésének tartja mostani jelentőségteles magas megjelenésüket. Mikor az idők és a háborus helyzet adta nehéz gondjaik és elfoglaltságaik közepette figyelmük reánk szegeződik, és követve legbensőbb sugallataikat, szívüknek intó és a mi szívünk hívó szózatát, itt a mai napon a Muraszombatban, mint a járás székhelyén lefolyó kulturünnepélyre szerény falaink közé lefáradni méltóztattak, ezt oly jelentőségű és a messze jövőre kibató oly fontos eseménynek tartjuk, hogy ez alkalommal nekünk, mint a jelen háborus sorsdöntő helyzetben nekünk támaszt nyújtani képesek.

Ez az érzés a mi hazánk, édes magyar végtelen szeretete.

Nehéz időket élünk. Ebben közelről látjuk azokat a vészterhes és fekete felhőszerű jelenségeket, melyek sorsunkra nehezednek. Ennek a sorsnak a kiépítésén most fáradozunk.

magyar népünk között ma eltölteni méltóztatnak, örökke felejtethetetlen és merjük hinni, hogy az itt ma szerzendő tények és tapasztalatok és a melyek ezt nagyon hangsúlyozni kívánom, nem mimachinatio, sem hivatalos lépések, hanem a valóság, a járási néplelek szüleményei, legyenek ezek a tények és tapasztalatok a magyar nemzet, az immáron önállóvá és függetlenné lett Magyarország, a mi édes hazánk itteni végvárnak örök, hatalmas és szent, meg sérthetetlen oszlopai.

Isten hozta vendégeinket!

Dr. Némethy Államtitkár és dr. Ostffy főispán szives hangú és szeretetteljes válasza után a nagy tömeg gróf Szápáry László v. b. t. t. és gróf Batthyány Zsigmond vezetésével — kik a vendégeket már Matyásdombon fogadták — a polgári iskolába vonultak fel nemzeti színű zászlók alatt és ugyancsak nemzeti színű zászlókkal teljesen felszített utcáson az át.

A polgári iskolában, a tornacsarnokban volt eredetileg tervezve a manifestatío a kulturegyesület közgyűlése keretében. Az azonban kicsinynek bizonyult, mert a meglepet vagy 10000 embert befogadni nem tudta. Ezért az ülés az iskola nagy udvarán folyt le, Ister: szabad ege alatt ragyogóan tündöklő napfényben.

Dr. Czifrak János, a Közművelődési Egyesület elnöke, megnyitván az ülést, rövid szavakkal változa az ünneplő közönség előtt a nap jelentőségét s felkérte azt akaratának tolmácsolására.

Ekkor a tárgysorozaton kívül Sömen Lajos dr., muraszombati h. városbíró, emelkedett szólásra és a következő megkapó hatású beszédet mondotta el, gyújtó hatással, úgy, a hogy azt a magyar lelke érezte is:

Nagyméltóságu Államtitkár Ur!

Méltóságos Főispán és Alispán Urunk!

Bennünket, a kik itt a mindenség alkotójának, Kegyelmességték és Méltóságotk színe előtt most megjelentünk, valami oly érzés hozott ide, a melyet szavakkal kifejezni alig tudunk.

Hajtott a vágy, az óstón, valami belőlünk lett, velünk született, belőlünk kitörő, oly hatalmas érzés, mely utnak indított. Az ut ide vezérelt, hol magunk előtt látjuk és magunk között érezzük azokat az erőket, a kik a jelen háborus sorsdöntő helyzetben nekünk támaszt nyújtani képesek.

Ez az érzés a mi hazánk, édes magyar végtelen szeretete.

Nehéz időket élünk. Ebben közelről látjuk azokat a vészterhes és fekete felhőszerű jelenségeket, melyek sorsunkra nehezdednek. Ennek a sorsnak a kiépítésén most fáradozunk.